

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Vapaaehtoisten kokemukset Taksvärkki ry:n hanketyöryhmistä ja opinto-
piireistä

Sanni Laine

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

09/2014

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Sanni Laine	Sivumäärä 37 ja 4 liitesivua
Työn nimi Vapaaehtoisten kokemukset Taksvärkki ry:n hanketyöryhmistä ja opintopiireistä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Hanna Laitinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Taksvärkki ry	
Tiivistelmä Opinnäytetyöni on selvitys Taksvärkki ry:n hanketyöryhmiin ja opintopiireihin kuuluvien vapaaehtoisten kokemuksista edellä mainituista ryhmistä. Ryhmien toimintatapaa on muutettu lukuvuonna 2013-2014 ja nyt on haluttu selvittää, mitä vapaaehtoisten mieliin on lukuvuoden tapaamisista jäänyt. Opinnäytetyön tavoitteena on ollut saada selville, mitkä tekijät ovat saaneet vapaaehtoiset mukaan toimintaan ja millä tavoin he ovat oppineet parhaiten. Näiden tietojen pohjalta Taksvärkki voi halutessaan organisoida ja kehittää toimintaa edelleen. Selvityksen aineistona olen käyttänyt tekemiäni haastatteluja sekä sähköistä kyselyä. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluja, haastattelin 10 eri vapaaehtoista. Webropol-kyselyyn vastasi 16 henkilöä. Olen lisäksi ollut havainnoimassa ryhmien toimintaa, eli olen saanut käsityksen siitä, minkälainen ryhmien tapaamisten rakenne on ja kuinka ryhmädynamiikka toimii. Opinnäytetyön tuloksista voi päätellä, että vapaaehtoiset kokevat Taksvärkin vapaaehtoisryhmät erittäin hyödyllisiksi, etenkin oman ammatillisen kehittymisen vuoksi. Vaikka toiminnan arviointi onkin tehty Taksvärkille, on opinnäytetyö hyödyllinen muillekin vapaaehtoistoimintaa organisoiville tahoille, erityisesti sellaisille jotka harjoittavat saman tyylistä toimintaa. Työssä käydään läpi vapaaehtoistyön eri muotoja - ja pohditaan mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Erityisesti kehittämisehdotuksissa käydään läpi sellaisia asioita, joita jokaisen vapaaehtoistoimintaa harjoittavan järjestön on hyvä pitää mielessä.	
Asiasanat vapaaehtoistyö, kansalaisjärjestöt, oppiminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Sanni Laine	Number of Pages 37+4
Title The experiences of the volunteers at the Operation a Day's Work Finland association's project groups and study circles	
Supervisor(s) Hanna Laitinen	
Subscriber and/or Mentor Operation a Day's Work Finland	
Abstract My thesis is a study about Operation a Day's Work Finland's voluntary groups. Operation a Day's Work Finland is a non-governmental organisation that focuses on development co-operation. It has a lot of projects in third world countries. Based on these projects the association offers project working groups and study circles for volunteers. The aim of this study is to find out what are the volunteer's thoughts of the voluntary groups. In this thesis I wanted to find out what made the volunteers join these groups in the first place, what they have learned and how they could learn more. My thesis is qualitative. The material consists of 10 interviews and an online questionnaire that was answered by 16 people. I also attended the meetings to observe how they are being organized. Based on this research I came to a conclusion that the volunteers think it is very important that Operation a Day's work facilitates these groups. Volunteers have learned a lot. There are also some constructive criticism, which is important. That way the association can improve their work. The thesis is significant so Operation a Day's Work Finland knows what the best methods that volunteers learn are, and what other kind of action they would like to join. It also examines the different forms of volunteering in Finland - and discusses what the future holds. In particular, development proposals that came up in these thesis are something that other NGOs should keep in mind too.	
Keywords Voluntary work, civic organisation, learning	

SISÄLLYS

JOHDANTO

1 PERUSTIETOA OPINNÄYTETYÖSTÄ	6
1.1 Opinnäytetyön tarve, tavoitteet ja ajankohtaisuus	6
1.2 Opinnäytetyön tilaaja Taksvärkki ry	7
1.3 Taksvärkin hanketyöryhmät	8
1.4 Taksvärkin opintopiirit	9
1.5 Käytetyt tutkimusmenetelmät	11
2 VAPAAEHTOISTOIMINTA JA OPPIMINEN	12
2.1 Vapaaehtoistoiminta yleisesti	12
2.2 Vapaaehtoistoiminta Suomessa ja Taksvärkillä	14
2.3 Non-formaali oppiminen	16
2.4 Elinikäinen oppiminen	17
2.5 Oppiminen järjestötoiminnassa	18
3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	19
3.1 Toiminnan havainnointi ja suunnitteluvaihe	19
3.2 Selvitys hanketyöryhmistä	20
3.3 Selvitys opintopiireistä	21
3.4 Aineiston analysointi	22
4 TULOKSET	23
4.1 Tulokset hanketyöryhmistä	24
4.2 Tulokset opintopiireistä	28
5 KEHITTÄMISIDEOITA JA LOPPUSANAT	32
5.1 Ajankohta kiinteäksi	32
5.2 Toiminnallisia tehtäviä	33
5.3 Tehtävien jakaminen pienempiin osiin	33
5.4 Facebook-ryhmä	34
5.5 Muuhun Taksvärkin toimintaan osallistaminen	34
5.6 Opinnäytetyön onnistuminen ja tulosten hyödynnettävyys	34
5.7 Loppusanat	36
LÄHTEET	38
LIITTEET	41

JOHDANTO

Vapaaehtoistoiminta 2010-luvulla on erilaista kuin mitä se oli pari vuosikymmentä taaksepäin. Muun maailman muuttuessa myös vapaaehtoistoinnassa kaivataan uudenlaisia toiminnan muotoja. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, kuinka Taksvärkki ry:n kehitysyhteistyöhankkeisiin koskeviin hanketyöryhmiin ja opintopiireihin kuuluvat vapaaehtoiset kokevat toiminnan. Aihetta tarkastellaan tässä työssä muun muassa motivaation ja oppimisen kannalta. Vapaaehtoisia on haastateltu opinnäytetyötä varten ja heille on myös lähetetty sähköpostilla kysely aiheesta.

Muun kerätyn aineiston lisäksi olen pohjannut tätä opinnäytetyötä aiheeseen liittyvään teoriaan ja muuhun aineistoon. Erityisesti Kepan julkaisema raportti ”Vapaaehtoisuuden trendit” vuodelta 2009, on ollut lähteenä alla tässä opinnäytetyössä.

Taksvärkin opintopiirit ja hanketyöryhmät eivät tällaisenaan ole toimineet kuin lukuvuoden 2013-2014, kyseisenä lukuvuonna toimintaa on kehitetty aikaisempaa osallistavampaan suuntaan. Tämän vuoksi on Taksvärkki on halusi saada selville, mitä mieltä vapaaehtoiset ovat uusista toimintatavoista.

Taksvärkki ry:lle on aiemminkin tehty opinnäytetöitä, mutta kyseiset työt ovat liittyneet Taksvärkin harjoittamaan globaalikasvatukseen. Kukaan ulkopuolinen ei ole aiemmin haastatellut vapaaehtoisia näihin ryhmiin liittyen. Keväällä 2013 vapaaehtoiset vastasivat lukuvuoden lopuksi palautekyselyyn, jonka pohjalta toimintaa lähdettiin muuttamaan aikaisempaa osallistavampaan suuntaan. Tässä työssä on selvitetty, onko uusi toimintamuoto vapaaehtoisten mieleen enemmän kuin vanha.

Järjestötoiminta kaipaa erilaista vapaaehtoistoimintaa niin sanotun perinteisen ja ”konkreettisen” vapaaehtoistoinnin rinnalle, ja Taksvärkki ry onkin toiminut esimerkillisesti fasilitoimalla opintopiirejä ja hanketiimejä. Opinnäytetyössä käydään yleisesti läpi vapaaehtoisten erilaisia motivaatiotekijöitä sekä mitä rooleja

vapaaehtoisilla on suomalaisissa kehitysyhteistyöjärjestöissä. Vaikka opinnäytetyö onkin selvitys Taksvärkin vapaaehtoisten kokemuksista, sen lukemisesta saattaa olla hyötyä myös muidenkin järjestöjen edustajille, jotka kaipaavat toimintaansa jotain uutta näkökulmaa. Vapaaehtoisten haastatteluissa ilmeni asioita, joita todennäköisesti pohditaan muissakin järjestöissä.

1 PERUSTIETOA OPINNÄYTETYÖSTÄ

1.1 Opinnäytetyön tarve, tavoitteet ja ajankohtaisuus

Minkä takia opinnäytetyön aiheena on nämä vapaaehtoisryhmät? Kuten jo mainittu, Taksvärkki ry halusi saada tietoa siitä, kuinka vapaaehtoiset kokevat tämänhetkisen toimintavan. Hanketyöryhmien ollessa täysin uusi toimintamuoto, haluttiin Taksvärkin puolelta selvittää miltä toiminta näyttää vapaaehtoisen näkökulmasta ja mitä he toiminnassa mukana olemalla oppivat, ja millä tavalla. Samalla oli vaivatonta selvittää, kuinka opintopiirien toimintatapojen muutos on vapaaehtoisten mielestä onnistunut. Toiminnassa ei kuitenkaan ollut Taksvärkin puolelta moitittavaa - järjestön mielestä toiminta oli hyvällä pohjalla. Tutkimuskysymyksiä työssä ovat muun muassa seuraavat kysymykset: Mikä on motivoinut lähtemään toimintaan mukaan? Mitä odotuksia vapaaehtoisilla oli toiminnasta? Mitä he ovat oppineet? Vapaaehtoisilta saadun tiedon perusteella Taksvärkki voi kehittää vapaaehtoistoiminnan organisointia näin tahtoessaan.

Opinnäytetyössä käydään läpi vapaaehtoisuuden eri muotoja ja miten vapaaehtoistoiminta on muuttunut ja tulee muuttumaan lähivuosina. Opinnäytetyön aihe onkin erittäin ajankohtainen. Hanketyöryhmien ja opintopiirien kaltainen toimintamuoto ei ole Suomessa uusi asia, mutta toimintatavan suosio näyttää olevan kasvussa. Tämän takia työstä onkin hyötyä myös muiden järjestöjen edustajille, jotka järjestävät vastaavaa vapaaehtoistoimintaa. Opinnäytetyössä on selvitetty, kuinka hyödyllisenä vapaaehtoiset pitävät sitä, että tämän kaltaista toimintaa ylipäätään toteutetaan.

1.2 Opinnäytetyön tilaaja Taksvärkki ry

Taksvärkki ry on suomalainen nuorten hyväksi toimiva kansalaisjärjestö. Sen tavoitteena on edistää kehitysyhteistyökohteissa asuvien lasten ja nuorten elämää. Kehitysmaiden nuorten elämä tulee lähelle Taksvärkin kampanjaan osallistuvia suomalaisia nuoria, kun oppilaat tekevät päivän työn esimerkiksi paikallisessa yrityksessä tai kotonaan. Päivän aikana tienatut rahat menevät suoraan kehitysyhteistyökohteeseen, jossa paikalliset tekevät tärkeää työtä yhteistyössä Taksvärkin kanssa. Näiden keräysvarojen lisäksi ulkoasiainministeriö tukee Taksvärkin toimintaa kehitysyhteistyötuelle. (Taksvärkki 2014.)

Taksvärkin työntekijät ovat jatkuvasti yhteydessä yhteistyökumppaneihinsa ja käyvät säännöllisesti seurantamatkoilla kehitysyhteistyökohteissaan, jotta voidaan olla varmoja siitä, että rahat käytetään niin kuin on sovittu. Taksvärkillä on kaksi ohjelmasuunnittelijaa, jotka työskentelevät kehitysyhteistyöprojekteissa. He myös vetävät hanketyöryhmiä ja opintopiirejä, jotka pohjautuvat Taksvärkin kehitysyhteistyöhankkeisiin. (Taksvärkki 2014.)

Taksvärkki ry on pitkän linjan järjestö - se on toiminut Suomessa jo 1960-luvun loppupuolelta lähtien. Rekisteröity yhdistys siitä tuli vuonna 1989. Taksvärkki-liike syntyi Ruotsissa vuonna 1961, kun YK:n silloinen pääsihteeri, Dag Hammarskjöld kuoli lento-onnettomuudessa. Ruotsalaiset nuoret halusivat kunnioittaa tämän muistoa, perustamalla taksvärkki-keräyksen. Ruotsista liike levisi nopeasti muihin Pohjoismaihin. (Taksvärkki 2014.)

Taksvärkki ry:llä ei ole henkilöjäseniä, vaan se on järjestöjen järjestö. Siihen kuuluu lukuisat järjestöt, erityisesti nuorisojärjestöt. Näitä ovat: Akava, FSS rf, Maan ystävät ry, Nuorten Keskus ry, SAKKI ry, SAK ry, Suomen lukiolaisten liitto, Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto, Suomen Rauhanliitto, Suomen Sadankomitea ry ja Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry. Taksvärkin hallitus muodostuu joidenkin edellä mainittujen järjestöjen jäsenistä. (Taksvärkki 2014.)

Aikaisemmin Taksvärkin työ keskittyi ainoastaan kehitysyhteistyöhön ja Taksvärkki-

päivään, mutta 2000-luvun alkupuolella Taksvärkki alkoi tarjota suomalaiskouluille globaalikasvatusta. Opettajat voivat tilata Taksvärkiltä kouluvierailijan, jonka kanssa räätälöidään työpajat oppitunnille. Taksvärkki tarjoaa muun muassa lapsen oikeuksien oppitunteja, kampanjamaan nuoriin perehtyviä työpajoja, fotonovela-valokuvatyöpajaa ja kriittiseen pedagogiikkaan perustuvaa Vaikuta!-työpajaa. (Taksvärkki 2014.)

1.3 Taksvärkin hanketyöryhmät

Hanketyöryhmät ovat kerran kuussa Taksvärkin toimistolla Vallilassa kokoontuvia suljettuja työtiimejä, jotka keskittyvät tulevien kehitysyhteistyöhankkeiden suunnitteluun Taksvärkin ohjelmasuunnittelijoiden johdolla. Haastattelujen aikaan keväällä 2014 oli käynnissä kaksi eri hanketyöryhmää: Sambian ja Kenian hankkeisiin keskittyvät ryhmät. Hanketiimiläiset osallistuvat mm. hankkeen suunnittelumatkan valmisteluun, hankkeen taustaselvitysten tekemiseen ja hankesuunnitelman kirjoittamiseen. Hanketyöryhmäläisiltä odotetaan kotitehtävien tekoa ja perehtymistä aiheeseen kuukausittain noin 4-12 tunnin ajan. (Taksvärkki 2014) Tehtävien tekeminen on siis pakollista hanketyöryhmäläisille. Hanketyöryhmien tarkoituksena on ollut tarjota mahdollisuus hankehallintaan tutustumiseen sellaisille nuorille, joilla ei vielä ole kokemusta aiheesta (Ohjelmasuunnittelija 2014).

Erilaiset vapaaehtoisuuden muodot voivat tänä päivänä vaatia koulutus- tai työtaustaa myös vapaaehtoisilta (Kepa 2009, 8). Taksvärkin hanketyöryhmiin on ollut erillinen haku. Haulle on haluttu varmistua siitä, että vapaaehtoiset ovat motivoituneita tekemään eri tehtäviä ja kommentoimaan hanketyökumppanilta tulevia materiaaleja. Taksvärkki osoittaa järjestämällään toiminnallaan, että myös vapaaehtoiset voivat tehdä vaativia tehtäviä ja auttaa järjestöä sen perusfunktioissa. Hanketyöryhmäläiset auttavat ohjelmasuunnittelijoiden työssä paljon mm. tuomalla uusia näkökulmia ryhmissä käsiteltäviin aiheisiin ja konkreettisesti esimerkiksi tekemällä erilaisia analyyskejä.

Molempiin hanketyöryhmiin valittiin syksyllä 2013 neljä jäsentä. Kaikki jäsenet eivät ole kuitenkaan pystyneet osallistua toimintaan koko aikaa olemalla fyysisesti paikalla. Yhteydenpito onkin hoidettu Skypea kautta ja avulla näköyhteyskin on saatu aikaiseksi. Tapaamisiin on siis pystytty osallistumaan toiselta puolelta maailmaa, vaikka aikaerotkin ovat suuria. Kepan (2009) julkaiseman raportin "Vapaaehtoisuuden trendit kehitysjärjestöissä" mukaan nykyaikana onkin yleistä, että vapaaehtoistyötä tehdään virtuaalisesti. Kaikkia asioita ei tarvitse hoitaa paikan päällä ja järjestö voikin määrittellä asioita, joita vapaaehtoiset voivat hoitaa etänä. Esimerkiksi käännöstehtävät ja tiedotus hoituvat helposti missä vain. (Kepa 2009, 9.)

Hanketyöryhmien tapaamiset kestävät kerrallaan noin kahdesta kolmeen tuntiin. Jokaiselle on lähetetty oma tehtävä, jota he ovat valmistelleet tapaamista varten. Niitä käydään tapaamisissa läpi keskustelun avulla, jota työryhmän vetäjä, eli ohjelmasuunnittelija fasilitoi.

1.4 Taksvärkin opintopiirit

Opintopiirit ovat kaikille asiasta kiinnostuneille avoimia hankehallintoon liittyviä vapaaehtoisryhmiä, jotka kokoontuvat kerran kuussa Taksvärkin toimistossa Vallilassa. Opintopiirejä on kaksi: Afrikka-piiri, joka keskittyy Afrikan kehitysyhteistyöhankkeisiin, sekä Latinalaisen Amerikan hankkeisiin perehtyvä Lattariipiiri. Opintopiirit kokoontuvat seuraamaan meneillä olevia projekteja ja keskittyvät keskeisiin hankehallinnon teemoihin. Näitä ovat esimerkiksi evaluaatiot, vuosisuunnittelu sekä maa- ja hankesisältöjen tuntemus. Opintopiirit tarjoavat vapaaehtoisille mielekästä tekemistä, josta voi olla heille paljon hyötyä tulevaisuudessa, mutta toiminta tukee myös samalla Taksvärkin ohjelmasuunnittelijoita heidän työssään. (Ohjelmasuunnittelija 2014.)

Sekä hanketyöryhmien että opintopiirien tapaamisiin osallistuneena sanoisin, että ryhmien välinen suurin ero on siinä, että hanketyöryhmät keskittyvät uuden, seuraavana vuonna aloitettavan hankkeen suunnitteluun. Opintopiireissä taas käydään läpi jo meneillään olevia hankkeita. Yksi Taksvärkin hanke kestää useamman vuoden ja joka vuosi aloitetaan uusi hanke. Näin ollen hankkeita on

käynnissä useita, ne tosin ovat eri vaiheissa. Jossain kohteessa hanke on vasta käynnistynyt ja toisaalla hanketta lopetellaan.

Jotta opintopiireistä olisi mahdollisimman paljon hyötyä niin vapaaehtoisille kuin Taksvärkillekin, vapaaehtoisille annetaan erilaisia kotitehtäviä valmisteltavaksi seuraavaa tapaamista varten. Tehtävät ovat vapaaehtoisia, mutta suositeltavia. Eli jos jostain syystä ei ehdi tekemään tehtäviä, voi kuitenkin tulla tapaamisiin mukaan. Kotitehtäviä on erilaisia tapaamisen aiheesta riippuen, mutta esimerkiksi kohdemaan uutisseuranta tai blogin kirjoittaminen ovat tehtäviä, jotka ovat aina tarjolla.

Opintopiirit ovat vaihtaneet muotoaan lukuvuosien 2012-2013 ja 2013-2014 välillä. Aikaisemmin opintopiirit olivat enemmän kohdemaan hankkeesta jutustelua, eikä vapaaehtoisia osallistettu samalla tavalla kuin nykyään. Vapaaehtoisille saatettiin lähettää sähköpostilla materiaalia luettavaksi tapaamista varten, mutta muita tehtäviä ei ollut. Aikaisempiin lukuvuosiin verrattuna ohjelmasuunnittelijat ovat nyt saaneet enemmän tukea tekemälleen työlle, vapaaehtoisille annettujen tehtävänantojen myötä. Myös tiedotus opintopiirissä käydyistä asioista tapahtuu pääosin vapaaehtoisten voimin, sillä vapaaehtoiset kirjoittavat blogia opintopiireissä läpikäydyistä asioista.

Opintopiirien tapaamiset kestävät kerrallaan noin kaksi tuntia. Yhdessä opintopiirin tapaamisessa keskitytään yhteen hankkeeseen, ja seuraavalla tapaamiskerralla aihe ja hanke voivat olla täysin erilaisia. Tapaaminen alkaa alustuksella. Vapaaehtoiset ovat tehneet kotona tehtäviä, joiden avulla he alustavat tapaamista. Ohjelmasuunnittelija vie kuitenkin koko ajan tapaamista eteenpäin. Kevään tapaamisissa, joissa itse olin paikalla, käytiin läpi mm. hankkeen budjettia, vuosiraporttia, outcome mapping -menetelmää sekä exit-strategiaa. Vaikka opintopiirit ovatkin täysin vapaaehtoisia, eikä kotitehtäviä ole pakko ottaa vastaan, mukanaolo edellyttää kuitenkin aiheeseen perehtymistä, jos tapaamisista haluaa saada jotain irti. Aiheet eivät nimittäin tule vastaan arkipäivän elämässä.

Tapaamisissa on ajankohdasta riippuen eri määrä ihmisiä paikalla. Yleensä paikalla on kuitenkin vähintään muutama henkilö piirin vetäjän lisäksi ja joillakin kerroilla Taksvärkin kokouspöydän ympärillä saattaa istua lähemmäs kymmenen ihmistä.

Tapaamisajankohta sovitaan vapaaehtoisten kanssa Internetissä äänestämällä ajankohdasta. On hyvä ilmoittautua, pääseekö vai eikö pääse paikalle. Näin ohjelmasuunnittelija osaa varautua materiaaleihin ja tarjoiluun tapaamista varten.

1.5 Käytetyt tutkimusmenetelmät

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (1997) ”Tutki ja kirjoita” -teoksessa käydään läpi tutkimuksen luonnetta ja sitä, miten laadullinen tutkimus rakentuu. Laadullinen tutkimus on prosessi, joka yleensä aloitetaan aiheen valinnalla. Näin tein minäkin. Sitten pohditaan, millä metodeilla aineisto kerätään. Aineiston opinnäytetyötä varten olen kerännyt kevään 2014 aikana. Tutkimusmenetelminä olen käyttänyt havainnointia, haastattelua sekä sähköpostin välityksellä lähetettyä Webropol-kyselyä. Haastattelut suoritin ilman muistiinpanovälineitä, sanelimella äänittäen.

Tämän opinnäytetyön tutkimusstrategia on tapaustutkimusta. Tapaustutkimukselle tyypillistä on kerätä tietoa useita metodeja käyttämällä, muun muassa havainnoiden ja haastatellen. Kyseisen tutkimusstrategian tavoitteena on useimmiten ilmiöiden kuvailu. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 1997, 130.)

Havainnoinnissa on positiivista se, että sen avulla saadaan vaivattomasti tietoa ryhmien ja eri tahojen käyttäytymisestä sekä toimintatavoista. Havainnoinnin avulla nähdään luontevasti se ympäristö, jota arvioidaan ja tutkitaan. Erityisesti vuorovaikutuksen tarkkailu havainnoimalla on hyvä tapa (mt, 209-210), sillä vaikkapa yksilöhaastattelusta on vaikea saada selville, kuinka joku ryhmä toimii. Jos en olisi ollut tapaamisissa läsnä, olisi vaikea ymmärtää minkälaista toimintaa konkreettisesti on. Asiasta tietämättömän opinnäytetyön lukijan voikin olla haastava ymmärtää toiminnan kokonaiskuvaa.

Aineistonkeruu on siis tapahtunut laadullisella, eli kvalitatiivisella menetelmällä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tavoitteena ymmärtää tutkimuskohdetta, ei etsiä haastattelujen välisiä yhteyksiä eikä säännönmukaisuuksia. Sen sijaan halutaan selvittää arvioinnin kannalta tärkeitä asioita.

Perinteiset luotettavuuskäsitteet perustuvat objektiiviseen oletukseen, jonka mukaan on vain yksi konkreettinen todellisuus, jota tutkimuksessa tavoitellaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa sen sijaan oletetaan, että todellisuuksia voi olla useita ja että tutkimus tuottaa tietyn näkökulman ilmiöstä - ei objektiivista totuutta. (Ruohotie 1995, 223-224.)

Ruohotie ilmaisee mielestäni hyvin objektiivisuudesta laadullisessa tutkimuksessa. Jos joku toinen olisi tehnyt tämän opinnäytetyön, voi olla, että esiin nostetut asiat olisivat hyvin eri tyyppisiä kuin mitä itse olen kokenut tärkeäksi.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään saturaation käsitettä, jossa aineisto on riittävä, kun asiat kertaantuu uudelleen ja uudelleen, eli tapahtuu saturaatio. Saturaatioon liittyy kuitenkin dilemma, sillä kvalitatiivisessa tutkimuksessa kaikkien tapausten ajatellaan olevan ainutlaatuisia. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 1997, 180-181.)

2 VAPAAEHTOISTOIMINTA JA OPPIMINEN

Tarkastelen tässä opinnäytetyössä vapaaehtoistoimintaa Suomessa myös yleisellä tasolla. Tässä luvussa käyn läpi, mitkä tekijät motivoivat lähtemään mukaan vapaaehtoistoimintaan ja minkälaisia rooleja vapaaehtoisilla on järjestöissä. Kuinka ne eroavat Taksvärkin tarjoamista mahdollisuuksista vapaaehtoisille? Tarkastelen luvussa myös non-formaalia ja elinikäistä oppimista ja pohdin, mikä niiden merkitys on vapaaehtoistoiminnassa.

2.1 Vapaaehtoisuus yleisesti

Aktiivinen kansalaisuus tarkoittaa usein osallistumista vapaaehtoistoimintaan. Vapaaehtoistoiminnasta puhuttaessa on hyvä määritellä, mitä se tarkoittaa. Se on usein jonkun tahon organisoimaa palkatonta, omasta tahdosta lähtevää yleishyödyllistä toimintaa (Nylund & Yeung 2005, 15).

Vapaaehtoistoimintaa tarkastellaan tässä opinnäytetyössä erityisesti kehitysyhteistyökontekstissa, jolloin sekin termi on hyvä määritellä. Kehitysyhteistyön avulla maailmassa pyritään vähentämään globaalia eriarvoisuutta ja köyhyyttä, kehitysyhteistyössä kansalaisjärjestöillä on merkittävä asema (Kepa 2014). Kumppanuuden käsite on keskeinen osa kehitysyhteistyötä. Tällä tarkoitetaan sitä, että työtä tehdään nimenomaan kumppaneina yhteistyöllä. Jotta kehitysyhteistyössä voidaan pitkällä aikavälillä onnistua, kehitysyhteistyötä toteuttavat Pohjoisen tahot eivät voi ylhäältä päin sanella, kuinka toimitaan. Jos näin kuitenkin tapahtuu, positiiviset vaikutukset saattavat loppua heti kun projekti loppuu. (Hakkarainen & Kontinen 2007, 325-326.)

Vapaaehtoistoiminnassa voi toimia jonkun asian ja aatteen puolesta ja näin ollen antaminen on tärkeä termi - vapaaehtoiset antavat omaa aikaansa. Asialla on kuitenkin aina kaksi puolta; vapaaehtoistoiminta antaa tekijälleen yleensä hyvin paljon. (Halonen & Karreinen & Tennilä 2010, 5, 36.) Mitkä ovat perimmäisiä syitä sille, että ihmiset osallistuvat vapaaehtoistoimintaan? Syyt toimintaan mukaan lähtemiseen voidaan jakaa kahteen päämotivaatiotekijään.

Motivaatiotekijät ovat altruistisia ja individualistisia. Altruistiset motivaatiotekijät liittyvät hyvän tekemiseen jonkin yhteisön hyväksi. (Kepa 2009, 10.) Tällaisia voi esimerkiksi olla kahvion pitäminen tapahtumassa, jonka tuotto ohjataan kodittomille kissoille tai kaveritoimintaan osallistuminen. Näissä kummassakaan motivaattorina ei ole oman hyödyn saaminen. Individualistiset motivaatiot taas liittyvät vapaaehtoisen itse kokemaan hyötyyn ja henkilökohtaiseen kasvuun (mt, 10). Esimerkiksi työuralla eteminen vapaaehtoistoiminnan avulla on tällainen tekijä. Perusoletuksena ennen opinnäytetyön aiheeseen perehtymistä oli se, että Taksvärkin hanketyöryhmiin ja opintopiireihin osallistuvat vapaaehtoiset ovat lähteneet mukaan toimintaan etenkin siitä syystä, että he saisivat kokemusta hankehallinnosta. Opinnäytetyön edetessä selviää, kuinka asian laita oikeasti on.

Seuraavana on lueteltu kymmenen eri motivaattoria vapaaehtoistoimintaan mukaan lähtemiseksi. Motivaatiotekijät ovat peräisin Kepan (2009) julkaisusta ”Vapaaehtoisuuden trendit”. Seuraavassa pääluvussa olen käynyt tarkemmin läpi, minkälaisia syitä Taksvärkin vapaaehtoiset ovat lähteneet mukaan toimintaan.

- Uran edistäminen
- Henkilökohtainen kasvu
- Tunnustuksen saaminen
- Sosiaalisen vuorovaikuksen lisääminen
- Vastavuoroisuus
- Reaktiivisuus
- Itsetunnon kohottaminen
- Uskonto
- Julkisen sektorin täydentämiseen liittyvät
- Yhteisön täydentämiseen liittyvät

Vapaaehtoistoimintaan voidaan lähteä useasta eri syystä. Päälimmäisenä ajatuksena on auttaminen, mutta toisaalta on myös mukava saada uusia tuttavuuksia ja itsetunton voi kohota, kun tajuaa auttavansa jotakin yhteisöä. Ihmiselle saattaa tulla hyvä mieli siitä, että hän tekee hyvää. Tällöin odottaa usein sitä, että häntä keskeillä häntä autetaan vastavuoroisesti.

2.2 Vapaaehtoistyö Suomessa ja Taksvärkki ry:llä

Suomalaiset ovat järjestökansaa. Jopa neljä viidestä suomalaisesta kuuluu johonkin järjestöön. Yhdistyksiä on laskentatavasta riippuen 80 000-127 000. Vapaaehtoistyötä järjestöissä tehdään vuositasona noin 123 000 000 tuntia. (Ala-Orvola 2011.) Monet yhdistykset toimivat kokonaan tai lähes kokonaan vapaaehtoisten työpanoksella ja noin joka kolmas suomalainen on joskus osallistunut vapaaehtoistoimintaan jossain järjestössä, puolueessa tai liikkeessä. Tätäkin suurempi määrä on ihmisiä, jotka eivät ole tehneet vapaaehtoistyötä, mutta tekisivät kyllä, jos joku pyytäisi mukaan. Järjestötoiminta takaakin mittavat puitteet suomalaiselle vapaaehtoistoiminnalle.

Vapaaehtoistoiminta on monelle järjestölle elintärkeä asia. Suurella osalla suomalaisista järjestöistä on hyvin vähän palkattuja työntekijöillä, jos ollenkaan ja toiminta voi olla jopa vapaaehtoistyön varassa. Taksvärkillekin vapaaehtoiset ovat

tärkeitä, etenkin globaalikasvatuksen puolella. Ilman vapaaehtoisia kansainvälisyyskouluttajia vierailuja olisi erittäin hankala tehdä nykyisellä volyyymilla ja etenkin ympäri Suomea. Usein vapaaehtoistoiminta onkin jotain hyvin konkreettista, eikä samanlaisia ryhmässä työskentelyä ja pohtimista kuin Taksvärkillä.

Halukkaat voivat osallistua Taksvärkin toimintaan eri tavoin. Taksvärkki kouluttaa joka vuosi noin parikymmentä uutta vapaaehtoista kansainvälisyyskouluttajaa. He vierailevat suomalaisissa peruskouluissa sekä toisen asteen oppilaitoksissa ympäri Suomen. Vierailut kohdistuvat pääosin yläkouluihin ja lukioihin. Nämä kansainvälisyyskouluttajat ovat usein akateemista tutkintoa suorittavia nuoria aikuisia, jotka saavat nuorten kanssa toimiessa arvokasta kokemusta tulevaisuuden töitään varten. Kansainvälisyyskouluttajat koulutetaan lukuvuoden alussa ja lukuvuoden aikana järjestetään myös muita koulutuksia. Tämä Taksvärkin organisoima vapaaehtoistoiminta on nimenomaan konkreettista toimintaa, jossa sekä suunnitellaan työpajojen sisällöt ja toteutetaan ne.

Kepan julkaisemassa ”Vapaaehtoisuuden trendit kehitysjärjestöissä” (2009) - julkaisussa kerrotaan mitä vapaaehtoisuus on kehitysyhteistyössä konkreettisesti. Tänä päivänä on monia organisaatioita, jotka lähettävät vapaaehtoisia kehitysmaihin vapaaehtoisiksi. Taksvärkin toimintaan onkin hakeutunut useita sellaisia henkilöitä mukaan, joilla on kokemusta vapaaehtoistoinnasta Etelän kehitysmaista. Myös Taksvärkki lähettää vapaaehtoisia Kepan hallinnoiman Etvon, eli Etelän vapaaehtoisohjelman kautta omiin kumppanijärjestöihinsä (Taksvärkki 2014).

Tutkailin muutaman muun kehitysyhteistyötä tekevän järjestöjen nettisivuja, ja olen nostanut esille mitä kaikkea vapaaehtoiset niissä tekevät. Onko muissa järjestöissä samankaltaista opintopiiritoimintaa kuin Taksvärkillä?

Kun ihmisten elämä muuttuu yhä hektisemmäksi, ei vapaaehtoistoimintaan haluta välttämättä sitoutua pitkäksi aikaa (Kepa 2012, 13.). Kynnys alkaa vapaaehtoiseksi ei lyhytkestoisessa vapaaehtoisuudessa ole niin korkea. Monilla järjestöillä on esimerkiksi lipaskeräyksiä, johon vapaaehtoiset voivat osallistua. Suomen Punaisen Ristin Nälkäpäiväkeräys on varmaankin tunnetuin muoto tästä. Se

on myös hyvä esimerkki siitä, minkälaista voi olla lyhytkestoinen vapaaehtoistyö. Kuka tahansa voi ryhtyä lipaskerääjäksi vaikka ihan vain muutaman tunnin ajaksi. (SPR 2014.) Myös monet muut järjestöt keräävät rahaa lipaskeräyksien avulla.

Tutkin SPR:n lisäksi katsomassa Suomen Pakolaisavun, Fidan, World Visionin ja Solidaarisuuden internet-sivuja vapaaehtoisen näkökulmasta. Mitä kaikkea vapaaehtoinen voi näissä järjestöissä tehdä? Vapaaehtoisten tehtäviä on lueteltuna alla:

- Tapahtumien järjestäminen
- Kampanjoissa auttaminen
- Kaveritoiminta
- Talkoolaisena kirpputorilla
- Esitteiden jakaminen
- Postitustalkoisiin osallistuminen
- Erikoisosaamisen hyödyntäminen (esim. käännöstyöt nettisivuille)
- Aktiivisuus sosiaalisessa mediassa järjestön hyväksi
- Oman internet-keräyksen perustaminen

Niin kuin jo mainittu, vapaaehtoisuus tarkoittaa tänä päivänä melko usein lyhytkestoista toimintaa. Edellä mainittuihin vapaaehtoisen tehtäviin ei tarvitse välttämättä sitoutua pitkäksi aikaa. Useissa järjestöissä otetaan ilomielin vastaan erityisosaamista. Työtehtäviä voidaan miettiä sen mukaan, mitä osaaminen on ja kuinka toimintaan haluaa sitoutua.

Yllättävän moni kehitysyhteistyötä tekevä järjestö fasilitoi opintopiirejä - Taksvärkki ei suinkaan ole ainoa lajissaan. Näitä ovat mm. Luonto-Liitto, SPR, ja Kansainvälinen Solidaarisuustyö ry.

2.3 Non-formaali oppiminen

Yksilön oppiminen voi tapahtua formaalisti, informaalisti tai non-formaalisti. Formaali oppiminen on virallisissa oppilaitoksissa tapahtuvaa oppimista ja esimerkiksi

peruskoulu ja toisen asteen oppilaitokset kuuluvat formaalin oppimisen piiriin. Informaali oppiminen eli arkioppiminen tapahtuu arkielämässä, usein tiedostomatta. Esimerkki informaalista oppimisesta on vaikkapa leipomaan oppimista isoäidin opastamana. (Peda.net 2014)

Tämän opinnäytetyön keskiössä on non-formaali oppiminen, mikä tarkoittaa epävirallista oppimista. Se ei johda tutkintoon ja ihminen usein oppii usein vapaaehtoisesti non-formaalilla tavalla. Toisaalta esimerkiksi työnkuvaan voi kuulua erilaisiin koulutuksiin osallistuminen, joka myöskin on non-formaalista oppimista. (mt. 2014) Non-formaalista oppimisesta voi saada todistuksen, mutta se ei kuitenkaan johda koulujärjestelmän sisällä olevaan tutkintoon. (Opetushallitus 2002, 5.) Taksvärkin opintopiirit ja hanketyöryhmät ovat hyvin vahvasti non-formaalista oppimista. Se tapahtuu ihmisten vapaa-ajalla ja se on tavoitteellista toimintaa. Voi sanoa, että lähtökohtaisesti Taksvärkin vapaaehtoiset tulevat ryhmiin mukaan oppimaan non-formaalista ja toteuttamaan elinikäistä oppimista.

2.4 Elinikäinen oppiminen

Elinikäinen oppiminen on usein non-formaalista. Elinikäisellä oppimisella viitataan sanan mukaisesti koko elämän halki tapahtuvaan eri tasoiseen oppimiseen, mikä nähdään Euroopassa inhimillisten voimavarojen kehittämiseksi yksilön omien halujen mukaan. Elinikäinen oppiminen ei ole mikään uusia asia - sitä tapahtui jo ennen 1900-lukua niissä yhteiskuntaluokissa, joiden kouluttamisesta katsottiin olevan hyötyä yhteiskunnan kehittämiseksi. Tänä päivänä elinikäinen oppiminen ei katso yhteiskuntaluokkaa ainakaan meillä Suomessa. (Silvennoinen & Tulkki 1998, 9-11, 41-42.)

Kehittämällä itseään opiskelemalla itselleen uuden ammatin taikka käymällä erilaisia koulutuksia, ihminen harjoittaa elinikäistä oppimista. Tänä päivänä ei ole tavatonta, että ihmisellä on monta tutkintoa takataskussa. Moni haluaa vuosia työelämässä olleena vaihtaa kokonaan alaa ja joskus ihminen haluaa kehittää itseään nykyisen työn ohessa. Opiskelun muodot ovat myös nykyään hyvin joustavia: opiskelun voi suorittaa esimerkiksi iltaopiskeluna tai vaikka kokonaan etäopiskeluna.

Karin Filander (2011) on pohtinut artikkelissaan ”Työ, koulutus ja katoavat ammatti-identiteetit” elinikäistä oppimista. Elinikäisen oppimisen yleistyminen globaalissa yhteiskunnassa vie osaltaan koko kulttuurista kenttää pedagogiseen suuntaan. Tämä muutos vie koulutusinstituutiolta yksinoikeuden yksilön oppimisprosessissa, jolloin non-formaali ja informaali oppiminen saa enemmän painoarvoa - oppia kun voi niin monella tavalla. Hän painottaa artikkelissaan sitä, kuinka paljon painoarvoa itseohjautuvuudella yksilön oppimisessa on uusliberalistisessa koulutuspolitiikassa tullut. Peruskoulun jälkeen ihmisellä on päätösvalta siinä, mitä opiskelee ja millä tavoin. Kun nykypäivän työskentely-ympäristöt ovat yhä moninaisempia, kaikkea tarpelleellista ei enää välttämättä pysty oppimaan koulun penkillä.

Puheenaiheena mediassa on ollut lähiaikoina se, että opintotukea ei enää myönnetä toiseen samanasteiseen tutkintoon. Esimerkiksi toista kandiditutkintoa ei voi suorittaa vuoden 2015 elokuusta lähtien niin, että siihen saa opintotukea. (Helsingin Sanomat 2014) Voi hyvin olla, että non-formaali oppiminen nostaa suosiotaan entisestään, se jää nähtäväksi.

2.5 Oppiminen järjestötoiminnassa

Oppiminen järjestötoiminnassa on pinnalla tänä päivänä. Järjestöillä on paljon erilaisia tehtäviä vapaaehtoisille. Monissa järjestöissä on paljon eri tasoisia tehtäviä ja vapaaehtoinen saa itse määritellä, kuinka paljon hän voi käyttää aikaansa vapaaehtoistoimintaan.

Itse vietin vuoden vaihto-oppilaana lukioaikana, vajaa kymmenen vuotta sitten. Kävin kouluani paikallisessa high schoolissa. Tämä kyseinen koulu oli osannut ottaa non-formaalin oppimisen osaksi kurssitarjontinta. Kaikkien toisen luokan opiskelijoiden täytyi ottaa kurssi nimeltään ’community service’, joka tarkoitti vapaaehtoistyötä jonkun yhteisön hyväksi. Tästä voi päätellä, että kyseisen koulun mielestä vapaaehtoistoiminnan kautta voi oppia jo nuorella iällä.

Mielestäni suomalaiset toisen asteen oppilaitokset voisivat ottaa tästä mallia.

Luultavasti joissain kouluissa voikin suorittaa kurssin vapaaehtoistoiminnan muodossa, mutta asiaa tulisi viedä eteenpäin. Näin ollen jo nuoret ymmärtäisivät, että vapaaehtoisuus myös antaa tekijälleen paljon.

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

3.1 Toiminnan havainnointi ja suunnitteluvaihe

Opinnäytetyötäni alettiin miettiä vuoden 2013 marraskuussa, kun kävin ensimmäisen kerran Taksvärkki ry:n toimistolla puhumassa mahdollisuudesta tehdä kehittämisprojekti ja opinnäytetyö kyseiselle järjestölle. Kehittämisprojekti tehdään yleensä opinnoissa ennen opinnäytetyötä, mutta minä aloitin työstämään opinnäytetyötä limittäin kehittämisprojektin kanssa. Tein kehittämisprojektin aikavälillä tammikuu-toukokuu 2014 ja aloitin melkein saman tien perehtymään opinnäytetyöaiheeseen osallistumalla opintopiirien ja hanketyöryhmien tapaamisiin. Osallistuin tapaamisiin havainnoijan roolissa. En kevään alussa ymmärtänyt juurikaan aiheesta, mutta loppukevästä aloin jo hieman olla kärryllä itse tapaamisten kontekstista. Aiheen ymmärtäminen ei tämän opinnäytetyön kannalta ole se tärkein asia, mutta minun oli kuitenkin hyvä tietää hankkeisiin liittyvistä asioista, sillä vapaaehtoisten haastatteluissa esille nousevat asiat liittyvät niihin.

Oli hyvä, että aloitin opinnäytetyöni miettimisen samaan aikaan kuin tein kehittämisprojektiani, sillä minulla oli mahdollisuus jäädä työpäivän päätteeksi seuraamaan hanketyöryhmien ja opintopiirien tapaamisia. Ehdin käymään jokaisen ryhmän (kaksi hanketyöryhmää ja kaksi opintopiiriä) tapaamisessa ainakin kerran. Joidenkin ryhmien tapaamisissa kävin useamman kerran.

Kevään alussa kerroin vapaaehtoisille tekeväni opinnäytetyötä aiheeseen liittyen ja informoin heitä siitä, että saatan haastatella heitä kevään aikana. Myös haastattelut olivat melko luontevia ja vapaamuotoisia, sillä olin tavannut henkilöt jo aiemmin.

Sovin haastattelut pääosin sähköpostin välityksellä. Sain ohjelmasuunnittelijoilta hanketyöryhmään kuuluvien sähköpostiosoitteet ja lähetin heille sähköpostia, jossa vielä esitin opinnäytetyöni aiheen ja kehotin ehdottamaan sopivia haastatteluaikoja. Tein kaikki haastattelut yhtä lukuunottamatta Taksvärkin toimistolla. Monet haastattelut tapahtuivat hanketyöryhmän tai opintopiirin tapaamisen yhteydessä, joko ennen tai jälkeen tapaamisen. Haastattelut toteutin huhti- ja toukokuussa. Kysymysrunko molempien ryhmien haastatteluihin oli sama.

3.2 Selvitys hanketyöryhmistä

Kuten jo aiemmin mainittu, aineisto hanketyöryhmistä tuli haastattelujen välityksellä. Haastattelin hanketyöryhmistä yhteensä seitsemää henkilöä. Molemmissa opintopiireissä aloitti syksyllä 2013 neljä henkilöä. Elämässä kuitenkin tapahtuu muutoksia, eivätkä kaikki pystyneet osallistumaan hanketyöryhmätoimintaan koko vuotta, yksi henkilö jäi toiminnasta kokonaan pois kesken vuoden. Haastattelin viittä vapaaehtoista Taksvärkin toimistolla. Kaikki vapaaehtoiset eivät olleet Suomessa, jolloin piti miettiä millä tavoin haastattelut suoritetaan. Yhtä vapaaehtoista haastattelin Skypein välityksellä ja haastattelu sujuikin melko lailla samalla tavalla kuin haastattelu olisi ollut kasvokkain. Näimme toistemme kasvot ja äänitin haastattelun samaan tapaan sanelimella kuin muidenkin kanssa.

Erään vapaaehtoisen haastattelin sähköpostin välityksellä. Lähetin sähköpostilla kysymykset, joihin sain vastaukset. Jos vastauksissa olisi ollut epäselvyyksiä, olisin voinut tehdä tarkentavia kysymyksiä. Näin ei kuitenkaan ollut. Sähköpostihaastattelun suuri etu on, että aineisto tallentuu automaattisesti, eikä sitä esimerkiksi täydy litteroida (Jyväskylän yliopisto 2014).

Haastattelut olivat puolistrukturoituja teemahaastatteluja. Kyseiselle haastattelumenetelmälle on ominaista se, että haastatteluissa käydään samat teemat ja aiheet, mutta kysymysten muotoilu ja järjestys saattaa vaihdella. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 11.) Minulla oli valmis kysymyspohja, joita käytin apunani haastattelussa. En noudattanut sitä orjallisesti haastatteluissa, sillä kysymyksiin

halutut vastaukset saattoivat jo tulla esiin ennen kuin ehdin kysyä tiettyä kysymystä. Saatoin tehdä myös tarkentavia kysymyksiä, jos jotain mielenkiintoista kävi ilmi.

Haastattelutilanne aloitetaan ja lopetetaan sille ominaisilla toimilla. Ennen haastattelua saatetaan keskustella jostakin arkisesta aiheesta, vaikkapa säästä. Nauhoituslupakin kysytään ennen itse haastattelua. Jossain vaiheessa sovitaan, että keskustelu alkaa nyt. Niin kuin arkielämässä tapahtuva vuorovaikutteinen keskustelu, myös tutkimushaastattelu rakentuu kysymysten ja vastausten ympärille. Kun kysymme toiselta ihmiseltä kysymyksen, odotamme saavamme siihen vastauksen. (mt., 24, 26-27.) Näin tapahtui myös minun haastatteluissani. Usein keskustelimme ihan hetken aikaa jostakin yleismaailmallisesta aiheesta ja ikään kuin tutustuimme toisiimme.

Valitsin haastattelujen taltioimiseksi sanelimen käytön ja haastattelujen purkamiseksi litteroinnin sanasta sanaan. Tämä oli minulle ainoa toimiva tapa, sillä en olisi pysynyt perässä muistiinpanoja kirjoittamalla. Tällöin olisi ollut vaarana se, etten olisi ymmärtänyt asioita saatika saanut kirjoitettua niitä muistiin oikealla tavalla.

Ruusuvuoren ja Tiittulan (2002, 303) kirjassa ”Haastattelu”, on käytetty litterointimerkkejä, jotta litterointien tulkitseminen olisi helpompaa. Itse en kokenut tarpeelliseksi käyttää näitä merkkejä, mutta saatoin tehdä litterointiin havaintoja omin sanoin, sillä minä olen ainoa henkilö, joka on käynyt litteroinnit läpi.

3.3 Selvitys opintopiireistä

Opintopiiritoiminnan arviointi tapahtui sekä haastattelujen, että Webropol-kyselyn avulla. Haastattelut sujuivat samalla kaavalla kuin hanketyöryhmien kanssa. Kaikille opintopiireihin osallistuville, noin neljällekymmenelle henkilölle, lähetettiin sähköpostilla linkki kyselyyn. Olin kirjoittanut sähköpostiin saateen, mutta opintopiirien vetäjät lähettivät sähköpostiviestin vapaaehtoisille. Näin ollen viesti tuli tutulta henkilöltä, jolloin se suuremmalla todennäköisyydellä huomioitiin paremmin.

Kysely oli melko lyhyt. Arvioisin, että vastaamiseen kului noin 10 minuuttia aikaa,

riippuen siitä, kuinka paljon pohti vastaamista avoimiin kysymyksiin. Kyselyssä kysyttiin perustietoa siitä, kumpaan opintopiiriin kuuluu ja milloin on osallistunut toimintaan. Oli hyvä kysyä, milloin toimintaan on osallistunut, sillä useampi oli ollut mukana jo lukuvuotta 2013-2014 aikaisemmin. Oletuksena oli, että heiltä saa hyödyllistä informaatiota siitä, kuinka toiminta on kehittynyt, joko huonompaan tai parempaan suuntaan.

Mukana oli kaksi kysymystä, johon vastattiin sanallisesti. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin motivaatiotekijöitä toimintaan mukaan lähtemisessä ja toisessa kuinka toimintaa voisi kehittää parempaan suuntaan. Olin todella positiivisesti yllättynyt siitä, kuinka perusteellisesti jotkut vapaaehtoiset vastasivat avoimiin kysymyksiin, useammilla lauseilla.

Kyselyssä oli useita kysymyksiä, jossa pyydettiin vapaaehtoisia arvioimaan esimerkiksi annettuja tehtävänantoja sekä omaa oppimista numeerisesti. Taksvärkin ohjelmasuunnittelijat ovat saaneet tulokset käsiinsä ja heidän on ollut mielenkiintoista tietää, kuinka paljon vapaaehtoiset ovat oppineet asteikolla yhdestä viiteen. Kuitenkaan, näillä numeroilla ei ole paljoakaan annettavaa kyseisessä opinnäytetyössä. Se johtuu siitä, että ne ovat vain numeroita, eivätkä ne selitä asioista sen enempää. Jos tämä olisi kvantitatiivista tutkimusta, numeroista voisi tehdä keskiarvoja. Tällaisen vastaajamäärän kanssa yleistyksiä on turha tehdä, vaikka verrattain mittava joukko opintopiireihin osallistuvia vapaaehtoisia onkin kyselyyn vastannut.

Vasta kyselyn lähettämisen jälkeen tajusin, että en ollut laittanut Webropoliin kysymystä oppimisesta sanallisessa muodossa, ja ohjelmasuunnittelijoiden kanssa keskusteltuani aiheesta päätin lähettää vielä yhden kysymyksen; Mitä olet oppinut? Näitä olen käynyt läpi opinnäytetyön edetessä.

3.4 Aineiston analysointi

Olen teemoitellut aineiston eri aihealueiden mukaan ja tietenkin erikseen hanketyöryhmien ja opintopiirien kannalta. Aihealueita ovat mm. vapaaehtoisten

motivaattorit, annetut tehtävänannot ja heidän oppimansa asiat.

Vaikka haastatteluissa kaikki paitsi yksi olisi ollut yhtä mieltä jostain asiasta, yksikin poikkeus kumoaa säännön (Alasuutari 2004, 42). Niinpä yleistäminen on turhaa. Olen analysoinut aineiston poimimalla mielestäni opinnäytetyön kannalta tärkeitä asioita. Opinnäytetöissä on aina tarkoituksena kehittää jotakin toimintaa, ei vain arvioida sitä. Näin ollen olen tarkoituksella ottanut esiin enemmän sellaisia asioita, joita voisi vapaaehtoisten mielestä kehittää eteenpäin.

Olen selaillut eri julkaisua teoriapohjaksi tekemälleni työlle. Olen pyrkinyt siihen, että tekstissä käydään vuorovaikutusta vapaaehtoisten haastattelujen ja teorian tiedon välillä, jotta tekstin luettavuus on mielekästä, eikä keskity vain yhteen näkökulmaan.

4 TULOKSET

Haastattelujen tulokset olivat hanketyöryhmien ja opintopiirien suhteen melko saman tyyppisiä. Yleisesti ottaen, sekä hanketyöryhmien että opintopiirien jäsenet ovat erittäin tyytyväisiä Taksvärkin järjestämien ryhmien toimintaan ja kiitollisia Taksvärkille siitä, että tällaista toimintaa järjestetään. He kokevat oppivansa itse paljon, ja samalla Taksvärkin ohjelmasuunnittelijat saavat paljon tukea omassa työssään.

Haastatteluissa nousi esiin se, että hanketyöryhmien toiminta on enemmän tavoitteellisempaa ja vapaaehtoiset ovat itsekin valmiina antamaan oman työpanoksensa, vaikka välillä tuntuukin siltä, että aika ei riitä tehtävien tekemiseen. Vapaaehtoiset kokevat kuitenkin saavansa tukea tehtävien kanssa. Tässä luvussa käydään läpi esiin nousseita asioita, jotka ovat mielestäni tärkeitä tämän opinnäytetyön kannalta. Vaikka hanketyöryhmien ja opintopiirien vapaaehtoisten haastattelurunko oli sama, olen keskittänyt hieman eri asioihin työn tuloksissa.

Olen opinnäytetyön eettisyyden vuoksi muokannut lainauksia yleiskielelle, niin, etteivät esimerkiksi murteesta voi erottaa, kuka vapaaehtoinen on tietyn sitaatin sanonut.

4.1 Tulokset hanketyöryhmistä

Hanketyöryhmäläisten haastattelut sujuivat mielestäni vaivattomasti. Hanketyöryhmiä on siis ollut lukuvuonna 2013-2014 kaksi kappaletta ja molemmissa on ollut eri vetäjät. Havainnoinnin perusteella voin kuitenkin sanoa, että ryhmät ovat olleet hyvin samanlaisia. Haastatteluissakaan ei noussut esille mitään sellaista, joka koskisi vain toista hanketyöryhmää. En ole kokenut tarpeelliseksi alkaa erottelemaan ryhmien välisiä eroja, sillä se ei ole opinnäytetyön keskiössä.

Hanketyöryhmiin oli hakenut yhteensä noin 40 ihmistä, joista neljä valittiin molempiin ryhmiin, eli yhteensä kahdeksan henkilöä. Taksvärkillä ei ole siis ongelmia vapaaehtoisten mukaan saamisessa. Itseäni kiinnosti, mitä hanketyöryhmien vapaaehtoiset ovat opiskelleet ja minkälaista työtä tehneet, etenkin, jos vapaaehtoisilta löytyy paljon eri tyyppistä taustaa. Tässä ei tullut vastaan mitään kovin yllättävää. Kaikilla haastateltavilla oli korkeakoulututkinto joko suoritettu tai vielä kesken. Yksi opiskeli ammattikorkeakoulussa ja kaikki muut yliopistossa. Haastateltavat olivat opiskelleet mm. sosiologiaa, yhteiskuntapolitiikkaa, ihmisoikeuksia ja poliittista historiaa. Tapaamisissa opiskeltavat asiat ovatkin vaativia, jolloin aiheeseen liittyvistä korkeakouluopinnoista on varmasti hyötyä.

Minkä takia vapaaehtoiset ovat hakeutuneet mukaan toimintaan? Vaikka tässä ei ole tarkoitus tehdä yleistyksiä, ovat syyt kuitenkin hyvin samankaltaisia keskenään. Lähes kaikilla vapaaehtoisilla oli jotain kokemusta kehitysmaista. Se saattoi liittyä suoraan hanketyöryhmän maahan. Monet olivat olleet tekemässä kenttätyötä opintoihinsa liittyen joko Sambiassa tai Keniassa. Kun kehitysyhteistyön käytännön työn on kohteessa nähnyt, voi näkemys Suomessa tehtävästä työstä jäädä suppeaksi. Monet vapaaehtoisista ovatkin hakeutuneet toimintaan mukaan nähdäkseen tämän puolen kehitysyhteistyöstä.

”Se on tausta sille, miksi kiinnosti lähteä tekemään erityisesti kehitysyhteistyön hankesykleihin liittyvää vapaaehtoistyötä, että on käynyt hirveän määrän koulutuksia ja opiskellut asiaa, mutta ei ole ikinä oikein käytännössä tehnyt sitä ja nähnyt miten se homma käytännössä toimii. Tää oli niin kuin luotu sille, kun mä

näin varmaan kehitysmaaliikkeen sähköpostilistalla ilmoituksen tästä ja kiinnos-
tuin heti ja hain.”

Ohjelmasuunnittelijat ovat olleet hyvillään siitä, että vapaaehtoisilla on maakokemus-
ta ryhmiin liittyen. He tietävät minkälaisessa ympäristössä hanketta suunnitellaan ja
aletaan tehdä ja heillä voi olla paljon sellaisia vinkkejä, joita työntekijöillä ei ole. Mo-
nissa haastatteluissa nousi esiin, että he haluavat saada kokemusta hanketyöstä,
sillä he uskovat hyötyvänsä siitä tulevaisuudessa. Motivaatiotekijät toimintaan mu-
kaan lähtemiseksi eivät kuitenkaan ole vain individualistisia, vaan halutaan auttaa
kohdemaiden ihmisiä.

”Itse kun oon Keniassa ollut, niin toivoisin että kenialaisilla menisi paremmin,
mutta pakko sanoa tässä että saisi, ei pelkästään vaan cv:hen merkintää, vaan
saisi niitä taitoja, joita voisi käyttää työnhaussa hyväksi.”

Muistilla on tärkeä rooli oppimisprosessissa, sillä sitä ohjailevat aikasemmin opitut
tulkinnat asiasta. Konstruktiivisen oppimiskäsityksen mukaan ihmisen mieli rakentaa
vanhoista tulkinnoista uusia analyyskejä ja ajattelutasoja. (Ruohotie 1995, 16.) Va-
paaehtoisilla voi valmiiksi olla hankesyklistä tietoa eri näkökulmasta. Hanketyöryh-
missä tieto rakentuu vanhan pohjalle täydentäen aikaisempia kokemuksia aiheesta.
Opittu tieto voi olla muotoutunut juuri esimerkiksi käytyjen koulutuksien pohjalta, niin
kuin edellisessä sitaatissa. Tieto on voinut myös voinut rakentua esimerkiksi vapaa-
ehtoisena ollessa siellä, missä kehitysyhteistyötä konkreettisesti toteutetaan, eli kehi-
tysmaassa.

Toiminnan kehittämisen kannalta on tärkeä tietää, kuinka vapaaehtoiset kokevat työ-
ryhmissä käytetyt menetelmät. Menetelmillä tarkoitan tässä tapaa, jolla tapaamisten
aihealueita käydään läpi. Vapaaehtoiset ovat olleet pääosin tyytyväisiä, mutta uudet
tavat toimia pitävät mielenkiintoa paremmin yllä. Toisten mielestä keskustelu riittää
hyvin, kun taas toiset ihmiset kaipaavat ehkä jotain erilaista tapaamisten eteenpäin
viemiseksi. Tämä kaikki on yksilöllistä.

”On tarpeeksi osallistavaa. Tapaamisissa on ollut tosi hyvin keskustelua sillain
jäsenten välillä että se ei oo ollu sellasta luennointia, keskustelevaa.”

”Kyllä mä nyt vähän [kaipaen erilaisia menetelmiä tapaamisiin], mutta en mä
tiedä, että mitä ne menetelmät olisi. Siis jos olisi tosi innovatiivinen ihminen joka

keksisi uusia tapoja tehdä, niin totta kai se olisi mun mielestä ihan mukavaa vaihtelua mun mielestä, mutta että ei tää ollut mitenkään tosi huono tää tapa mitä ollaan tehty.”

Vapaaehtoisten motivaatio auttaa ohjelmasuunnittelijoita heidän työssään oli haastattelujen perusteella suurta. Vaikka olisi mukavaa, että tehtävät ovat miellyttäviä, hanketyöryhmissä halutaan auttaa ohjelmasuunnittelijaa mahdollisimman paljon.

”Mulle on ihan sama millaisia tehtäviä tehdään, kunhan niistä on ryhmän vetäjän työssä hyötyä.”

Yhden henkilön ei tarvitse osata kaikkea, oleellista on nimenomaan osallistuminen, jossa monen ihmisen panos kehittää toimintaa. Kehittymistä ei tapahdu, jos pitäydytään ainoastaan vanhoissa toimintatavoissa. (Saloniemi 2011, 12.)

”No kyllä tässä kokonais käsitys on, no ainakin sen mä oon oppinu että se on vahvistanu mun käsitystä siitä, että kun hankesyklin kanssa pelataan, niin sitä ei kannata yhen ihmisen tehdä vaan parhaat tulokset saadaan ryhmissä keskustelemalla ja tässäkin tapauksessa me ollaan saatu aikaan hyviä keskusteluja täällä.”

”Yhessä me ollaan tehty niin kyl se tota noin verrattuna siihen mikä se oli niin sanottu projektidokumentti et kyl me ollaan siinä päästy eteenpäin. Kyl mulle on tullu semmonen olo et kyl tota noi et kuunnellaan meitä ryhmänjäseniä ja meillä on ehkä just semmonen neuvoa antava rooli et otetaan esille semmosia asioita mihin kannattaa kiinnittää huomio.”

Kun vapaaehtoiset kokevat oppineensa itse todella paljon hanketoiminnasta, voi tuntea siltä, että ei itse ole niin paljon hyödyksi. Pääasiassa vapaaehtoiset kuitenkin ymmärsivät, että heidän tekemästään työstä on apua ohjelmasuunnittelijoiden työssä.

”Et tavallaan mä tykkään vapaaehtoisuudessa siitä, kun oon tehnyt ennenkin et mä niin kuin autan ihmisiä, se motivoi mua, mutta tää on ihan eri tyyppinen vapaaehtoisuuden muoto, kun mä oon oppinu siitä niin paljon. Mut siksi ehkä mä koen, että mä en ole auttanu tarpeeksi.”

Vapaaehtoisten kiittäminen osoittaa heille, että heidän mukanaoloaan ja työtään arvostetaan. Kiittämisen lisäksi kiinnostuksen osoittaminen vapaaehtoisen työpanosta kohtaan on myös tapa antaa myönteistä palautetta. (Halonen & Karreinen & Tennilä 2010, 79.)

”Kiitosta tulee aina [ohjelmasuunnittelijalta].”

Mitä kaikkea vapaaehtoiset ovat vuoden aikana oppineet? Haastattelujen perusteella he ovat oppineet eri työkaluja, jotka ovat tärkeitä hanketyössä. Outcome mapping toistui vastauksissa.

”Outcome mapping oli uus juttu, että oli kuullut vaan sen termin että joo kyllä tässä on päässyt tekemään analyysiä ja ja just se on ollut hyväkin, ettei olla pelkästään tehty tohon hankkeeseen liittyen vaan ollaan samalla myös opiskeltu sillein yhdessä ja pohdittu tota miten ne kaikki työkalut toimii.”

”Mut ihan niistä hanketavoista kun ollaan käyty läpi kaikkia eri tapoja tehdä hanketta niin esimerkiksi outcome mappingia ollaan tehty, niin se on mulle ihan uutta ja oon oppinu tosi paljon vaikka se ei missään nimessä oo vieläkään mulla hallussa.”

Konkreettisten hanketyöhön liittyvien asioiden lisäksi, kulttuuriset erot näyttäytyivät haastatteluissa. Haastatteluissa kävi ilmi, että hanketyö näyttää melko erilaisena Suomesta käsin.

”No ei ole ehkä uutta oppimista et miten hankala sambialaisten kanssa on tehdä töitä, että se vahvistuu tässä taas. Että miten se on varmasti tosi monissa tällaisissa hankkeista on saada niiltä kaikki ajallaan et meidänkin työ on myöhästynyt sen takii.”

”Ehkä yleisemmin pitää muistikuvaa yllä mitä on oppinu Sambiassa et voi olla samojen asioiden kanssa täällä.”

Mielestäni tämä sitaatti kuvaa hyvin hanketyöryhmien toimintaa ja sitä, miten vapaaehtoiset toiminnan kokevat.

”Musta on toiminu jotenkin yllättävän hyvin kun aattelee että on neljä ihmistä, kaikki on aina reagoinut tehtäviin ja tehnyt ne hyvin. Tosissaan kun oon tehnyt paljon vapaaehtoistyötä niin mulla on semmonen kokemus, että välillä se toimii tosi hyvin ja ihmisen on hyvin mukana ja ajattelee muita. Mut sit välillä on sellasia kokemuksia että ihmiset vähän niinku häviää ja työ kaatuu muiden

niskoille mutta mun mielestä tää on ollu tosi mukana ja innostunu ja itelleki tulee enemmän semmonen olo et haluaa tehdä parhaansa kun muutkin on yhtä innostuneita. Ei oo mitään negatiivista sanottavaa tästä vapaaehtoistyökokemuksesta.”

Kaiken kaikkiaan hanketyöryhmien ilmapiiri on ollut vapaaehtoisten mielestä hyvä. Ryhmien ollessa pieniä, ryhmäläiset ovat tutustuneet toisiinsa vuoden aikana. Kokemukset samassa maassa toimimisesta yhdistävät vapaaehtoisia. Vapaaehtoiset ovat saaneet toisistaan hyviä tuttavuuksia, joita on aina mukava nähdä tapaamisissa. Itsekin huomasin vapaaehtoisten lämpimät välit. Kymmeneen vapaaehtoisuuden motivaattoriin viitaten, sosiaalisten suhteiden solmiminen on myös vapaaehtoisille tärkeää. Verkostoitumisella voi olla myös hyötyä tulevaisuudessa. Jalkaa voi laittaa oven väliin olemalla monessa mukana. Etenkin, kun tulevaisuudessa suunnataan samanlaisiin töihin, toisiin vapaaehtoisuuksiin tutustuminen on pelkästään positiivinen asia. Verkostojen välinen yhteistyö synnyttää sosiaalista pääomaa. (Harju 2005, 78). Bourdieun mukaan ihmisellä on sitä enemmän sosiaalista pääomaa, mitä enemmän sosiaalisia kontakteja hänellä on (Jokinen & Saaristo 2008, 177).

4.2 Tulokset opintopiiritoiminnasta

Tulokset opintopiiritoiminnasta olivat saman tyyliä kuin hanketyöryhmistä. Toiminnan luonteessa on kuitenkin vivahde-eroja, jotka kävivät vastauksissakin julki. Vapaaehtoiset ovat pääosin tyytyväisiä ensinkin siihen, että tällaista toimintaa järjestetään, mutta myös omaan oppimiseensa.

Opintopiirin toiminta ei ole ehkä niin selkeärajaista kuin hanketyöryhmien. Vapaaehtoisten odotukset toiminnasta ovat olleet moninaisempia, kuin hanketyöryhmään osallistuvien. Monet vapaaehtoiset olivat lähteneet mukaan toimintaan, sillä he halusivat oppia hankehallinnosta yleisellä tasolla. Myös Taksvärkin hankkeisiin ja toimintaan yleisemminkin tutustuminen oli usealle henkilölle motivaattorina.

”Pidemmän aikaa olen halunnut mukaan järjestötoimintaan ja erityisesti sellaiseen mikä käsittelisi kehitysmaiden asioita. Taksvärkin toiminta kuulosti hyvältä. Opintopiirin kautta ajattelin myös oppivani kiinnostavista asioista uutta ja tutustuvani samoista asioista kiinnostuneisiin ihmisiin. Järjestötoiminnasta on mahdollisesti hyötyä myös tulevaisuudessa.”

Opintopiiriläisten motivaatiotekijät liittyvät pitkälti uran edistämiseen, niin kuin hanke-työryhmäläisilläkin. Puhuessani Taksvärkin ohjelmasuunnittelijoiden kanssa, sain kuulla, että hanketyöstä on vaikea oppia kirjoista. Monet työtehtävät vaativat kokemusta hanketyöstä, mutta sellaista on vaikea saada muuta kuin työtä tekemällä. Merkintä ansioluettelossa on plussaa, mutta vapaaehtoiset tulevat opintopiireihin hakemaan kokemusta ja osaamista ja oppimaan kehitysyhteistyöstä käytännön tasolla. Tämä toistuu monen vapaaehtoisen vastauksissa.

”Voisi oppia ehkä jopa työelämässä hyödyllisiä taitoja”

”Kehitysyhteistyö kiinnostaa ja se on myös hyvä tapa kartuttaa tietoa hanketyöstä. Aktiivisuus on myös tärkeää työnhaun kannalta.”

Sekä haastatteluissa että Webropolin vastauksissa tuli palautetta tehtävänannoista, mikä liittyy myös tietenkin oppimiseen. Monien mielestä käsiteltävät aiheet ja tehtävät ovat mielenkiintoisia, mutta rakentavaakin palautetta on tullut tehtävänannoista. Vapaaehtoiset ovat vastauksissa ilmaisseet, että olisi hyvä, jos tehtävien laajuutta voisi pienentää, ettei niide tekemiseen menisi niin paljon aikaa. Joitakin vapaaehtoisia harmitti myös se, että kaikki eivät ota tehtäviä tehdäkseen.

”Jotkut tehtävänannot ovat tuntuneet melko työläiltä. Olisi kivaa, jos tehtävät eivät vaatisi paljon kotona yksin puurtamisesta. Ehkä tehtävänantoja voisi miettiä myös enemmän siitä näkökulmasta, miten tehtyä työtä voisi hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. Opintopiirissä pidettävää puheenvuoroa tai alustusta varten joutuu tekemään useamman tunnin työtä. On harmillista, jos alustuksia on opintopiirissä kaksi ja paikalla ainoastaan viisi opintopiiriläistä oppimassa. Vaikka kyse on opintopiiristä ja oppimisesta, ei se poissulje sitä, ettei tehtyä työtä voisi hyödyntää myös jossakin toisessa yhteydessä. Blogi on hyvä kehitysaskel tässä mielessä. Sen kautta saadaan välitettyä tietoa eteenpäin. Oppiminen voisi mielestäni olla myös toiminnallista. Oppiahan voi monella tavalla.”

”Tehtävänannot ovat olleet hyviä, mutta aika laajoja (monista tehtävänannoista näkee, että niihin menee useampi tunti). Niiden laajuutta voisi yrittää pienentää.”

Tehtävien tuleekin olla vapaaehtoisten kannalta mielekkäitä ja sellaisia, että motivaatio toiminnassa pysymiseen pysyy. Jos tehtävät tuntuvat liian haastavilta, eivät vapaaehtoiset välttämättä uskalla ottaa tehtäviä kontolleen. Jos tehtäviä on liikaa, saattaa se stressata vapaaehtoisia. (Halonen & Karreinen & Tennilä 2010, 97-98.)

Se, mitä vapaaehtoiset olivat oppineet toiminnasta, vastasi melko hyvin heidän motivaatiota lähteä mukaan toimintaan.

”Olen oppinut hankkeiden syklistä, eli mitkä eri vaiheet kuuluvat hankkeeseen (alkukartoitus, suunnittelu esim. loogista viitekehystä käyttäen, loppuarviointi jne.). Lisäksi olen oppinut eri haasteista ja rajoituksista (mitä eri maiden ja alueiden tilanteet aiheuttavat hankkeille), jotka täytyy huomioida hanketta suunniteltaessa.”

”Monia asioita liittyen kehitysyhteistyöprojektin rahoittamiseen, hallinnointiin ym. Opintopiirissä opitut asiat ovat mielenkiintoisia, hyödyllisiä ja hyvin konkreettisia.”

”Konkreettista tietoa Taksvärkin hankkeista ja hankehallinnosta yleensä: um-raportointi, erilaiset evaluointimetodit, hankesyklin aikataulut. On ollut myös mielenkiintoista nähdä kuinka opintopiireihin osallistuvat ovat loppuvaiheen yliopisto-opiskelijoita, jotka toivovat toiminnasta olevan opillista- ja ehkä myös verkostoitumishyötyä tulevassa työllistymisessä. Tämä on valaissut myös tarkastelua tämän hetken työmarkkinatilanteesta.”

Aineistosta nousi esiin se, että olisi mukava, jos vapaaehtoisia kysyttäisiin mukaan myös muuhun Taksvärkin toimintaan. Tämä on mielestäni selvin ero, joka tuli hanketyöryhmäläisten ja opintopiiriläisten vastauksissa esille. Hanketyöryhmien toiminta on ehkä tavoitteellisempaa, mutta opintopiirissä mukana olevat haluisivat toimintaan hieman enemmän vaihtelevuutta. Seuraava sitaatti on vapaaehtoisen, joka oli toiminnassa mukana jo ennen 2013-2014 lukukautta:

”No me aika paljon siinä alussa raporteja luettiin ja sitten keskusteltiin, mutta sitten se liittyi aika paljon niihin raporteihin muistaakseni. Että sitten vähän tuntui, että siitä sitten vähän tippu ihmisiä kyydistä. Sitten ideoitin [keväällä 2013] vähän, että mihin suuntaan sitä voisi viedä, että se olisi ehkä vähän osallistavampaa. Muun muassa se et olisi kiva jotain kulttuuritapahtumia esimerkiksi järjestää että se ei ole vaan sitä hankehallintoon keskittyvää. Se olisi vähän laajempi ja että voi esimerkiksi vapaaehtoiset, että kun on niitä

raportteja niin vois popularisoida esimerkiksi nettisivuille että joku tiivistelmä, tiedotuksessa auttaa.”

”Minulle antoisimpia asioita opintopiiritoiminnassa on ollut ihmisten tapaaminen (muut piiriläiset ja erityisesti Guatemalan vieraat): kaikki mikä edesauttaa tätä on mielestäni tervetullutta lisää opintopiiriin.”

Vaikka toimintaa onkin muutettu aiempaa osallistavaksi, voisi toimintaa hyvin kehittää vielä eteenpäin.

”Minusta olisi kiva, jos piiriläisiä voitaisiin osallistaa nykyistä enemmän. Luentotyypiset opintopiirit ovat mielenkiintoisia, mutta voisiko sitä jaettava tietoa hyödyntää jossain, esimerkiksi task groupeissa jotka keskittyvät esim. hankkeiden seurantaan yhteistyössä hankekoordinaattorin ja kumppanijärjestön kanssa, tai vaikka tempaus-/globaalikasvatusryhmään, joka puolestaan jakaa oppimaansa eteenpäin. Jotenkin opintopiireissä opittua asiaa olisi kiva hyödyntää myös käytännön tasolla”

Edellisissä sitaateissa käy ilmi, että opintopiiriläisiä kiinnostaa myös muunlainen toiminta kuin vain hankehallintoon liittyvä. Niin kuin aikaisemminkin mainittu, vapaaehtoistoiminnan muodot ovat muuttumassa ja järjestöiltä kaivataan uudenlaisia toimintatapoja. Vaikka hyväksi koettuja menetelmiä ei kannatakaan lähteä kokonaan muuttamaan, on joskus hyväksi ravistella totuttuja toimintatapoja. Menestyvä yhdistys jättää tilaa luovuudella ja miettii uudenlaisia ideoita. Terveenlainen luova hulluus pitää todennäköisesti vapaaehtoisetkin inspiroituneena järjestön toiminnassa. (Halonen & Karreinen & Tennilä 2010, 107-108.)

Webropol-kyselyssä kysyttiin, kuinka Taksvärkki voisi kehittää opintopiiritoimintaa. Joitakin niitä on jo mainittu aiemmin tässä luvussa. Vastaukset kysymykseen ovat yksilöllisiä ja jotkut melko yksityiskohtaisiakin. Toiset kaipaavat lisää tehtäviä, kun taas toiset enemmän aikaa keskustelulle.

”Kun alustuksiin on mennyt aika paljon aikaa, ei aina ole ehtinyt käydä kaikkia vaikeita kysymyksiä läpi (joista olisi oppinut eniten).”

Taksvärkillä on paljon hankkeita, joita opintopiireissä käydään läpi. Yhdellä tapaamiskerralla käydään yhtä hanketta läpi ja seuraavalla toista hanketta. Vapaaehtoisille tämä ei välttämättä ole aina mieluisaa.

”Piirejä on sopiva määrä, ei liian usein eikä harvoin. Sisältö on myös mielenkiintoinen ja hyvä, kenties liian laajakin eku jyb vaihdetaan hankkeesta toiseen, se kenties sekoittaa, tosin mielenkiintoista on myös seurata useampaa, mutta saisiko sitä jotenkin selkeämmäksi?”

Kaikki eivät ole aina päässeet tapaamisiin paikalle aikatauluongelmien vuoksi.

”Olisi hyvä jos päivämäärä olisi kiinteä, eli esimerkiksi vaikka joka kuukauden toinen tiistain tai muu vastaava. Näin tietäisi aina ennalta milloin se on ja voisi varautua.”

Hanketyöryhmien ja opintopiirien toiminnan luonteet tulivat aineistossa hyvin selville. Hanketyöryhmäläiset ymmärtävät hyvin toiminnan ”vaativuuden” ja sen, että projektin suunnitteleminen voi olla raskasta työtä. Opintopiiriläiset ovat myös tulleet toimintaan oppimaan, mutta kaipaisivat ehkä jotain muutakin perustoiminnan lisäksi. Tällaisia ovat esimerkiksi vierailijat. Seuraavassa luvussa pohdin tarkemmin, miten Taksvärkki voisi näiden pohjalta kehittää toimintaa edelleen.

5 KEHITTÄMISIDEOITA JA YHTEENVETO

Haastatteluiden ja Webropol-kyselyn tulokset olivat Taksvärkin näkökulmasta erittäin positiivisia - vapaaehtoiset olivat kaiken kaikkiaan enemmän kuin tyytyväisiä Taksvärkin järjestämään toimintaan ja kiitollisia siitä, että oppivat näiden vapaaehtoisryhmien kautta paljon käytännön hanketyöstä. Mikään toiminta ei voi kuitenkaan jumittaa paikoillaan, kehitettävää löytyy aina. Muutamilta vapaaehtoisilta tulikin suoria kehittämisideoita. Miettimäni kehitysideat, joita tässä luvussa käydään läpi, ovat sellaisia, mitä Taksvärkki voisi miettiä eteenpäin. Koska haastatteluissa sekä hanketyöryhmissä että opintopiireissä nousi esille saman kaltaiset asiat, kehitysideoita ei ole kummemmin eroteltu vapaaehtoisryhmittäin.

5.1 Ajankohta kiinteäksi

Parissa kommentissa kävi ilmi, että ei ole pystynyt osallistumaan tapaamisiin

aikatauluongelmien vuoksi. Tapaamisten ajankohdat eivät ole kiinteitä, vaan niistä äänestetään Internetissä. Se ajankohta, joka saa eniten ääniä, ”voittaa”. Tämä tapa voi ollakin ihan toimiva, mutta myös kiinteää ajankohtaa voisi harkita. Ajankohdan ollessa kiinteä, sille osaisi varata ajoissa aikaa, eikä tarvitsisi alkaa perua menoja tapaamisten vuoksi.

5.2 Toiminnallisia tehtäviä

Vaikka vapaaehtoiset olivat pääosin tyytyväisiä hanketyöryhmien ja opintopiirien rakenteeseen, jotkut kaipaivat kuitenkin enemmän osallistavaa toimintaa, enemmän toiminnallisempaa ja sellaista mitä voi hyödyntää jatkossakin. Ryhmien tapaamiset ovat usein iltapäivällä tai varhaisillalla, jolloin ihminen ei välttämättä jaksaa kuunnella paljoa, jos on ollut päivän töissä. Niinpä olisi hyvä, että tapaamisissa olisi ainakin jotain toiminnallista jossain vaiheessa, että ihmisten vireystaso pysyy yllä. Jos ei muuta, niin pieni taukojumppa voi olla parin tunnin istumasessiossa paikallaan. Myös pari- ja ryhmätehtävien tekeminen tapaamisissa nousi haastatteluissa esiin – jotkut toivovat niitä. Tehtävä tehtäisiin toisen vapaaehtoisen kanssa, jonka jälkeen se esitettäisiin muulle ryhmälle ja siitä käytäisiin keskustelua.

5.3 Tehtävien jakaminen pienempiin osiin

Moni vapaaehtoinen oli kirjannut Webropol-kyselyyn, että kaikki eivät halua ottaa tehtäviä tehtäväkseen. Ilmi kävi myös se, että tehtävien tekeminen vie joillain henkilöillä paljon aikaa. Jos tehtäviä voisi jollain tavalla pilkkoa järkeviksi ja vähemmän aikaa vieviksi osiksi, saattaisi vapaaehtoiset helpommin tarttua niihin. Teoksessa ”10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan” kerrataan myös, että yhdistysten kannattaisi miettiä eri kokoisia tehtäviä, sillä jotkut kaipaavat paljon tekemistä, kun taas toiset haluavat antaa hieman pienemmän panoksen vapaaehtoistoimintaan. Tehtävät saavat myös olla innostavia, sellaisia, mihin vapaaehtoinen haluaa tarttua. (Halonen & Karreinen & Tennilä 2010, 10-11,15.) Voi olla haastavaa tehdä tehtäviä, jotka olisivat erityisen mielenkiintoisia. Hanketyöryhmien ja opintopiirien tavoitteena on myös auttaa ohjelmasuunnittelijoita

heidän työssään, joten tehtävienkin tulee olla realistisia ja sellaisia, josta on heille oikeasti hyötyä. Opintopiireissä tehtäviä voisi kuitenkin pilkkoa osiin. Jossain vastauksessa tuli myös ilmi, että esimerkiksi paritehtävät voisivat toimia kotitehtävinä hyvin.

5.4 Facebook-ryhmä

Facebook on nykyään yhä enemmän verkostoitumisen väline. Facebookissa voisi jakaa esimerkiksi aiheeseen liittyviä artikkeleita omassa Facebook-ryhmässä. Itse asiassa tämä ei tullut vastauksissa ilmi, mutta omassa ryhmässä voisi matalalla kynnyksellä esimerkiksi jakaa uutisia kohdemaista. Facebookin käyttö tällaisessa tarkoituksessa jakaa varmaankin mielipiteitä, sillä ne ovat monelle henkilökohtaisia tilejä. Kaikki eivät myöskään kuulu Facebookiin. Taksvärkki ry:llä on oma sivu, josta voi tykätä ja jonne päivitetään kuulumisia aika ajoin, siihen rinnalle voisi hyvin perustaa vapaaehtoisille oman suljetun ryhmän.

5.5 Muuhun Taksvärkin toimintaan osallistaminen

Opintopiirien haastatteluissa ja Webropol-kyselyssä kävi ilmi, että monet vapaaehtoiset ovat kiinnostuneita myös Taksvärkin muusta toiminnasta. Olisi hyvä, jos vapaaehtoisille kerrotaisiin mahdollisuudesta osallistua esimerkiksi Taksvärkin pöydän pitämiseen eri tapahtumissa, kuten Maailma kylässä -festivaaleilla. Jotkut vapaaehtoiset voivat myös olla kiinnostuneita globaalikasvatuksesta ja kansainvälisyyskouluttajat taasen voivat olla kiinnostuneita opintopiiritöinnasta. Näiden vapaaehtoisryhmien välille voisi luoda jonkun linkin, esimerkiksi yhteiset pikkujoulut tai jotain muuta mukavaa. Vaikka globaalikasvatus ja hanketyöryhmä-/opintopiiritöiminta eivät sinänsä liity toisiinsa, näen, että globaalikasvatus voi saada työpajoihin vinkkejä näiltä vapaaehtoistyöryhmiltä. Näillä vapaaehtoisilla voi nimittäin olla esimerkiksi maakokemusta kampanjamaasta. Suuri osa globaalikasvatuksen työpajoista on nimenomaan liittyen.

5.6 Opinnäytetyön onnistuminen ja tulosten hyödynnettävyys

Omasta näkökulmasta ajateltuna opinnäytetyössä esille tulleet asiat eivät olleet odottamattomia. Tämä johtui ehkä siitä, että olin ryhmien tapaamisissa paikalla, ja ohjelmasuunnittelijat olivat kertoneet minulle minkä tyyppistä toiminta on ja minkä takia ryhmiin tullaan vapaaehtoisiksi. Vapaaehtoiset olivat toivoneet lisää osallistavaa toimintaa, mutta toisaalta jotkut olivat myös tyytyväisiä keskusteluihinkin. Vaihtelevuus onkin asia, joka pitää usein mielenkiintoa yllä.

Tavoitteena oli saada käsitys siitä, kuinka vapaaehtoiset kokevat toiminnan ja ovatko heidän odotuksensa täyttyneet. Haastattelin hanketyöryhmien kaikki jäsenet, sekä kolme jäsentä opintopiireistä. Lisäksi sain 16 vastausta Webropol-kyselyn kautta opintopiireistä. Jos opinnäytetyön onnistumista katsoo tältä kantilta, voi sanoa, että tavoitteet ovat täyttyneet. Kuitenkin, on ollut haastavaa saada 30 sivua litterointia ja Webropol-kyselyn tulokset yhteen opinnäytetyöhön. En voi sanoa olevani tyytyväinen siihen, minkä verran olen hyödyntänyt kirjallisuutta ja muuta aineistoa opinnäytetyössäni. Olisin voinut yrittää tehdä paljon enemmän vuorovaikutusta teorian ja haastatteluaineiston perusteella. Valitettavasti aika loppui kesken.

Kuitenkin, opinnäytetyössäni esittämäni kehittämissideat voivat olla hyödyllisiä myös muille järjestöille, jotka järjestävät samantyyppistä vapaaehtoistoimintaa, jossa vapaaehtoiset kokoontuvat säännöllisesti vaikka jonkun projektin tiimoilta. Luulen, että tutkimustuloksissa esille nousseet asiat ovat melko tavallisia vapaaehtoistoiminnassa. Ehdotukset toiminnan eteenpäin viemiseksi ovat ajankohtaisia asioita.

Tuntuu, että opinnäytetyöntekoprosessi on kestänyt kauan, vaikka olen kuullut näin opiskelutovereillanikin käyneen. Kävin ryhmien tapaamisissa kevään aikana, jolloin tein muistiinpanoja ja luonnoksia sisällysluettelosta. Sain tehtyä haastattelut ja litteroinnit toukokuun loppuun mennessä, mutta sitten alkoi kesä. Tarkoitukseni oli aloittaa kirjoittaminen kesällä, mutta lykkäsin aina seuraavaan päivään. Heinäkuun loppuun mennessä olin saanut muutaman sivun kirjoitettua. Elokuussa aloinkin kirjoittamaan kunnolla ja asiat alkoivat palailla mieleeni. Kirjoittamisen aloittaminen oli erittäin vaikeaa. Kun kirjoittamisessa pääsi vauhtiin ja teoriapohjaa työlle, ymmärsin, että saan tämän opinnäytetyön kirjoitettua, jos vaan aion niin.

Mikä opinnäytetyön tekemisessä oli vaikeinta? Itselläni oli vaikeuksia sisäistää sitä, että kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei haluta yleistää asioita. Samat asiat kuitenkin toistuivat uudelleen haastattelusta toiseen, eli tapahtui saturaatio. Tietenkin oli myös poikkeuksia, jotka ovat tärkeitä tämän opinnäytetyön kannalta, sillä tarkoituksena on löytää välineitä toiminnan kehittämiseen.

Yllätyin positiivisesti Webropol-kyselyn helppoudesta. Kysely oli melko vaivaton tehdä, ja se oli helppo tapa saavuttaa vapaaehtoisia. Haastatteluiden sopiminen vei jonkun verran aikaa ja pari haastattelua piti sopia uudelleen aikataulunmuutoksien vuoksi. Haastattelut pystyttiin kyllä suureksi osaksi sopimaan opintopiirin tai hanketyöryhmän tapaamisen yhteyteen, jolloin vapaaehtoisen ei tarvinnut tulla haastatteluun irrallisena ajankohtana, vaan pystyimme lyömään kaksi kärpystä samalla iskulla.

Vastaisuudessa käyttäisin Webropol-kyselyä laajemmin. Vastauksia on helppo analysoida Webropolin omia työkaluja käyttäen. Webropol esimerkiksi näyttää, mitä sanaa on käytetty vastauksissa eniten. Jättäisin kuitenkin pois numeeriset kysymykset kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Haastatteluissa taas kului paljon aikaa ja ne piti litteroida. Litteroinnin jälkeen piti vielä selata läpi, mikä oli tärkeää tutkimuksen kannalta. Haastatteluiden erityisen hyvä puoli on siinä, että haastateltava voi myös tehdä tarkentavia kysymyksiä, jos ei esimerkiksi tajua kysymystä. Lomaketutkimuksissa ei ikinä tiedä, tulkitseeko haastateltavat kysymykset niin kuin on haluttu (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 31.)

Kuten sanottu, tämä opinnäytetyö on tehty nimenomaan kuvaamaan Taksvärkin hanketyöryhmien ja opintopiirien vapaaehtoisten kokemuksia toiminnasta. Haastattelut on tehty siltä pohjalta, mitä he ovat oppineet Taksvärkissä mukana olemisen kautta, eikä vapaaehtoisuudesta yleisesti.

5.7 Loppusanat

Vapaaehtoistoiminta elää murroksessa. Jatkuva kiireen tuntu elämässä saa aikaan sen, että vapaaehtoistoimintaan ei haluta sitoutua pitkäksi aikaa.

Vapaaehtoistoiminnan määrä ei kuitenkaan ole tuntunut vähenevän, se vain muuttaa muotoaan. Järjestöjen ja muiden vapaaehtoistyötä organisoivien tahojen tulee miettiä tapoja, kuinka saada vapaaehtoisia mukaan. (Seppo 2013, 13.)

Olen tässä opinnäytetyössä viitannut useaan otteeseen Kepan (2009) julkaisuun ”Vapaaehtoisuuden trendit kehitysjärjestöissä.” Se on julkaistu vuonna 2009 ja siinä mietitään, mitä vapaaehtoistoiminta on viiden vuoden päästä, eli vuonna 2014. Julkaisussa kerrotaan siitä, kuinka sosiaalisen median yleistyminen ottaa valtaa ja sen myötä erilaiset tempaukset yleistyvät. Sosiaalisessa mediassa on helppo kutsua tapahtumiin paljon väkeä ja saada huomiota.

Verkkovapaaehtoisuus ei ole kuitenkaan syrjäyttämässä vapaaehtoisuuden perinteisiä muotoja, vaikka onkin saanut jalansijaa tällä aikakaudella. Taksvärkin toiminta osoittaa, että vapaaehtoiset pystyvät auttaa työllään merkittävällä tavalla hanketoiminnassa. Se sekä antaa Taksvärkille paljon, mutta ennen kaikkea vapaaehtoiset saavat käytännön kokemusta ja solmivat uusia tuttavuuksia. Taksvärkin vapaaehtoistoiminnassa on siis sekä altruistisia sekä individualistisia piirteitä.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 2014. Laadullinen tutkimus 2.0. 5. painos. Tampere: Vastapaino.

Hakkarainen, Outi & Kontinen, Tiina 2009. Kansalaisyhteiskunta - ihmelääkkeestä uusiin mahdollisuuksiin. Teoksessa Koponen, Juhani & Lanki, Jari & Kervinen, Anna. Kehitysmaantutkimus. Johdatus perusteisiin. 3. painos. Helsinki: Gaudeamus

Halonen, Maria & Karreinen, Lari & Tennilä, Meri 2010. 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Helsinki: Vihreä Sivistysliitto ry.

Harju, Aaro 2005. Kansalaisyhteiskunta vapaaehtoistoiminnan innoittajana. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.). Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Tampere: Tammerpaino Oy.

Jokinen, Kimmo & Saaristo, Kimmo 2008. Sosiologia. 1.-3. painos Helsinki: WSOY

Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino

Ruohotie, Pekka 1995. Ammatillinen kasvu työelämässä. 2. painos. Hämeenlinna: Tampereen Yliopiston opettajankoulutuslaitos.

Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa 2005. Haastattelu, Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino

Silvennoinen, Heikki & Tulkki, Pasi (toim.) 1998. Elinikäinen oppiminen. Tampere: Tammerpaino Oy.

Internetlähteet

Ala-Orvola, Minna 2011. Mahdollisuuksien toreilla juhlitaan vapaaehtoistoiminnan teemavuotta. Viitattu 12.9.2014. <http://www.kepa.fi/jasensivut/jasenblogi/9030>

Filander, Karin 2011. Työ, koulutus ja katoavat ammatti-identiteetit. Viitattu 9.9.2013 http://www.uta.fi/edu/opiskelu/opiskelijaksi/valintakoeaineisto_2011/Filander.pdf

Elonen, Piia 2014. Opintotuki poistuu toisesta samantasoisesta tutkinnosta. Helsingin Sanomat. Viitattu 11.9.2014 <http://www.hs.fi/kotimaa/a1396576672086>

Jyväskylän yliopisto 2014. Mitä muuta toimittajan pitää tietää internetistä. Viitattu 12.9.2014.

<http://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/tutkiva/tti/toimittaja/muuta.htm#haastattelu>

Kepa 2014. Kehitysyhteistyö. Viitattu 11.9.2014.

<http://www.kepa.fi/teemat/kehitysyhteistyo>

Lager, Laura & Laihiala, Kaisa & Kontinen, Tiina 2009. Vapaaehtoisuuden trendit kehitysjärjestöissä. Kepa. Viitattu 8.9.2014.

<http://www.kepa.fi/tiedostot/julkaisut/vapaaehtoisuuden-trendit.pdf>

Nyysölä, Kari 2002. Koulun ulkopuolella opitun tunnustaminen. Opetushallitus. Viitattu 10.9.2014 http://www.oph.fi/download/48926_ulkopuolella.pdf

Onali, Anja 2008. Vapaaehtoisuus hankehallinnossa. Kepa. Viitattu 12.9.2014.

<http://www.kepa.fi/tiedostot/julkaisut/vapaaehtoisuus.pdf>

Peda.net 2014. Informaali oppiminen. Viitattu 21.8.2014.

<https://peda.net/hankkeet/oppijat/ovo/lahtokohdat/informaali>

Punainen Risti 2014. Hyvän tekeminen on hauskinta yhdessä. Viitattu 13.9.2014.

http://www.nalkapaiva.fi/?_sSID=IWS5fr6O

Saloniemi, Kirsi 2011. Aktiivinen kansalaisuus ja avoimet oppimisympäristöt tulevaisuudessa. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Viitattu 9.9.2014

http://www3.tokem.fi/kirjasto/tiedostot/Saloniemi_B_3_2011.pdf

Seppo, Maija 2012. Kansalaisyhteiskunta nyt. Kepa. Viitattu 10.9.2014.

<http://www.kepa.fi/tiedostot/julkaisut/kansalaisyhteiskunta-nyt-final.pdf>

Taksvärkki ry 2014. Viitattu 7.9.2014. <http://www.taksvarkki.fi/tv/category/taksvarkki-ry>

Taksvärkki ry 2014. Etvo-vapaaehtoinen. Viitattu 7.9.2014.

<http://www.taksvarkki.fi/tv/category/tule-mukaan/etvo>

Taksvärkki ry 2014. Hallitus ja jäsenjärjestöt. Viitattu 7.9.2014.

<http://www.taksvarkki.fi/tv/category/taksvarkki-ry/hallitus-ja-jasenjarjestot>

Taksvärkki ry 2014. Hanketyöryhmät. Viitattu 7.9.2014.

<http://www.taksvarkki.fi/tv/category/tule-mukaan/hanketyoryhmat>

Taksvärkki ry 2014. Historia. Viitattu 7.9.2014.

<http://www.taksvarkki.fi/tv/category/taksvarkki-ry/historia>

Taksvärkki ry 2014. Opintopiirit Afrikka ja Lattari. Viitattu 24.8.2014.

<http://www.taksvarkki.fi/tv/category/tule-mukaan/opintopiirit>

Taksvärkki ry 2014. Tilaa kansainvälisyyskouluttaja. Viitattu 7.9.2014.

<http://www.taksvarkki.fi/tv/category/opettajille/tilaa-kv-kouluttaja>

LIITTEET

Saate haastatteluja varten

Hei,

Teen opinnäytetyötä, jossa kartoitan vapaaehtoisten ajatuksia ja kokemuksia Taksvärkki ry:n hanketyöryhmiä ja opintopiirejä koskien. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa kehittämissuhteita toiminnan parantamiseksi. Toteutan opinnäytetyöni laadullisesti, haastattelujen muodossa. Olen puhunut Taksvärkki ry:n ohjelmasuunnittelijoiden kanssa aiheesta ja tulimme siihen tulokseen, että kaikki hanketyöryhmien jäsenet olisi tarpeellista haastatella.

Haastatteluihin on hyvä varata noin puoli tuntia aikaa. Haastattelut voidaan tehdä joko haastateltavan itse ehdottamassa paikassa tai Taksvärkin toimistolla Vallilassa. Jos emme saa sovitettua aikataulumme yhteen haastattelua varten, voimme tehdä haastattelun myös Skypessä. Haastattelut olisi hyvä tehdä kevään aikana, viimeistään toukokuun loppuun mennessä. Voit ehdottaa minulle sopivia haastatteluajankohtia, niin voidaan lyödä ajankohta lukkoon.

Opintopiiriläisille:

Hei,

teen opinnäytetyötä, jossa kartoitan vapaaehtoisten ajatuksia ja kokemuksia Taksvärkki ry:n hanketyöryhmiä ja opintopiirejä koskien. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa kehittämissuhteita toiminnan parantamiseksi. Olen tehnyt sähköisen Webropol-kyselyn, jossa on muutama kysymys opintopiireistä. Kysely on anonyymi. Toivoisin, että löytäisit muutaman minuutin aikaa vastata siihen. Tarkoituksena on myös haastatella muutamaa opintopiiriläistä kevään aikana. Jos olet halukas noin puolen tunnin haastatteluun, ota minuun yhteyttä niin sovitaan aika ja paikka. Kiitos jo etukäteen!

Tässä linkki kyselyyn: <https://www.webropolsurveys.com/S/91F983FC81767494.par>

Vapaaehtoisten kokemukset Taksvärkki ry:n opintopiiritoiminnasta

1. Kumpaan opintopiiriin kuulut?

- Afrikka-opintopiiriin
- Lattari-opintopiiriin

2. Milloin olet osallistunut opintopiiritoimintaan? (Voit ruksia molemmat vaihtoehdot.)

- Ennen lukuvuotta 2013-2014
- Lukuvuonna 2013-2014

3. Kuinka moneen opintopiiriin tapaamiseen olet osallistunut?

- 1-3
- 4-7
- 8->

4. Minkä takia halusit alunperin lähteä vapaaehtoiseksi Taksvärkki ry:n opintopiiritoimintaan?

5. Arvioi opintopiirissä annettuja tehtävänantoja asteikolla 1-5 (1=välttävä, 5=erinomainen)

	1	2	3	4	5
Kuinka selkeitä tehtävänannot ovat olleet?	☐	☐	☐	☐	☐
Kuinka kiinnostavia tehtävänannot ovat olleet?	☐	☐	☐	☐	☐
Oletko ollut tyytyväinen tehtävänantojen määrään?	☐	☐	☐	☐	☐

6. Arvio oppimistasi asteikolla 1-5 (1=en mitään, 5=todella paljon)

1 2 3 4 5

Kuinka paljon olet oppinut opintopiirissä mukana olemisen kautta?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

7. Kuinka Taksvärkki ry voisi mielestäsi kehittää opintopiiritoimintaa (esimerkiksi tehtävänannon, sisällön ja piiriläisten osallistamisen suhteen)?

	5
	6

8. Arvio opintopiiritoimintaa yleisesti asteikolla 1-5 (1=välttävä, 5=erinomainen)

1 2 3 4 5

Anna opintopiiritoiminnasta kokonaisarvosana

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Tässä on kysymysrunko, joka oli apunani haastattelutilanteissa. Pyrin kysymään kaikki kysymykset, mutta usein haastateltava vastasi joihinkin kysymykseen jo edellisissä kysymyksissä, eli en mennyt orjallisesti tämän rungon mukaan.

- Mistä lähtökohdista tulit mukaan hanketyöryhmään/opintopiiriin? (esim. koulutus- ja työtausta)
- Miten päädyit toimintaan mukaan?
- Mitä odotuksia sinulla oli toiminnasta ennen mukaan lähtemistä? Kuinka ne ovat toteutuneet? Jos eivät ole toteutuneet, mitä ehdotuksia sinulla on toiminnan parantamiseksi?
- Mikä sinua motivoi vapaaehtoisuudessa?
- Ovatko tehtävänannot olleet selkeitä?
- Ovatko tehtävänannot olleet mielekkäitä? Mitä tehtäviä olet tehnyt? Minkälaisia tehtäviä mieluiten tekisit?
- Saatko tarpeeksi tukea tehtävien kanssa?
- Oletko saanut osallistua sillä tavalla kuin halusit?
- Onko toiminta tarpeeksi osallistavaa?
- Mitä olet hanketyöryhmässä mukana olemisella oppinut?
- Koetko, että tekemällä työlläsi on merkitystä?
- Onko jotain muuta hanketyöryhmän/opintopiirin toimintaan liittyvää, mitä haluat jakaa?

Etäjäselle

- Miltä toiminta vaikuttaa etäjäseneen näkökulmasta? Kuinka sitä voisi kehittää parempaan suuntaan